

II. FEJEZET.

AZ IMÁDÁS TÖRVÉNYE.

1. Az imádás célja. — 2. A külső imádás. — 3. A szemlélődő élet. — 4. Az ima. — 5. A többistenség. — 6. Az áldozat.

Az imádás célja.

643. Miben áll az imádás?

„Abban, hogy gondolatainkat Istenhez felemeljük. Az imádás által lelkünk közelebb jut Hozzá.“

644. Velünk született érzés eredménye-e az imádás, vagy a tanítás eredményezte-e azt?

„A véletlek született érzésből származik ép úgy, mint az Istenség ismerete. Gyengeségének a tudata készíteti az embert arra, hogy leboruljon az előtt, aki gyámolíthatja.“

645. Volt-e olyan nép, amelyből az imádás minden érzése hiányzott volna?

„Nem volt, mert Istent tagadó nép sohasem volt. Minden nép tudja, hogy egy felsőbb lény van fölötte.“

646. Feltehető-e, hogy az imádás a természet törvényéből ered?

„Az imádás forrása a természet törvényében rejlik, mivel az embert veleszületett érzés indítja az imádásra. Ezért minden népnél megvan, bár különböző alakban.“

A külső imádás.

647. Kell-e az imádásnak külsőségben nyilvánulnia?

„Az igazi imádás a szívben rejlik. Bármit cselekedtek, gondolatok mellette mindenkor arra, hogy az Ur lát benneteket.“

Hasznos-e a külső imádás?

„Hasznos, ha nem hiu színlelés. Mindenkor hasznos jó példát adni másoknak. Aki azonban ezt csak tettetésből és önszeretetből teszi s kinek viselkedése meghazudtolja álszenteskedését, nem jó, hanem rossz példát mutat és az ilyen imádó sokkal több rosszat tesz, mintsem gondolhatná.“

648. Előnyben részesíti-e Isten azt, aki őt az egyik vagy a másik módon imádja?

„Isten előtt azok kedvesek, akik szívből és őszintén imádják őt, jót cselekedvén s a rosszat kerülvén; nem pedig azok, akik külső szertartásokkal akarnak szolgálni Istennek, maguk pedig amellett felebarátaik iránt semmivel sem válnak jobbakká.“

„Az emberek mind testvérei egymásnak és gyermekei Istennek. Isten pedig azokat hívja magához, akik törvényeit követik, bármily módon nyilvánítják is imádásukat.“

„Akinek csupán külsőségből áll a vallásossága, az képmutató. Aki pedig csak mutatja, hogy Istent imádja, de cselekedeteivel az ellenkezőt bizonyítja, az rossz példát mutat.“

„Aki tüntet azzal, hogy imádja Krisztust, de amellett gőgös, irigy, féltékeny, mások iránt kemény és engesztelhetlen, vagy földi javak után fut: arról azt mondom, hogy csupán a szájával vallásos, de szívében vallástalan. A mindent látó Isten azt fogja mondani: aki ismeri az igazságot és vétkezik, az százszorta bűnösebb a puszták tudatlan vad emberénél, tehát az igazságszolgáltatás napján megfelelő bánásmódban fog részesülni. Ha utatokban fellök valamely vak ember benneteket, megbocsátjátok neki; de ha látó teszi, jöjjetek jöjjetek ellene.“

„Ne kérdezzétek hát, hogy kedvesebb-e egyik vagy másik módja az imádásnak? Annyi volna az, mintha azt kérdenétek, jobban szereti-e Isten, ha az egyik vagy a másik nyelven imádjátok Őt. Mégegyszer mondom nektek, hogy dicsőítő éneketek csakis szívetek kapuján át juthat el Hozzá.“

649. Hibáztathatók vagyunk-e akkor, ha szívünk

szerint el nem fogadott vallást külsőképen emberi tekintetből gyakorlunk, hogy meg ne botránkoztassuk a benne hívőket?

„Ebben is a szándék a fő, mint sok más dologban. Akinek csupán az a célja, hogy tiszteletben tartsa mások hitét, az semmi rosszat sem tesz vele. Sokkal helyesebb ennek az eljárása, mint azé, aki neveltségessé teszi a vallás gyakorlatát, mert ez utóbbi szeretetlenül cselekszik. Aki azonban érdekből vagy dicsvágyból követ valamely vallást, Isten és ember előtt kárhoztandó. Istennek nem lehet kedves az, aki az emberek tetszését keresi és csak azért alázza meg magát Ő előtte.“

650. Többet ér-e, ha sokan együttesen imádkozunk, mint ha személyenként külön cselekedünk?

„Az egy gondolat és egy érzés által összehozott emberek gyülekezete nagyobb erővel képes a jó szellemeket magához vonzani, mint egyetlen ember. Ugyanezt mondhatjuk akkor is, ha Isten imádására gyülekeznek össze. Ne gondoljátok azonban, hogy azért kevésbé jó egy embernek külön imádkoznia; mert mindenki imádkozhatja Istent azáltal, hogy Reá gondol.“

A szemlélődő élet.

651. Szereznek-e valami érdemet Istennél azok az emberek, akik visszavonultan élve csakis Reá gondolnak és semmi rosszat sem tesznek?

„Nem, mert ők bár sem rosszat, de jót sem tesznek, haszontalan emberek. Jót nem cselekedni már magában véve annyi, mint rosszat tenni. Isten akarja, hogy gondoljon Reá az ember, de azt nem akarja, hogy csupán Őrá gondoljon; mert a földön elvégzendő kötelességeket adott neki. Aki mindig csak elmélkedik és önmagába merül el egész életén át: az semmiféle érdemet sem szerez Isten előtt, mert csak pusztán személyes életet él, aminek semmi haszna sincsen az emberiségre nézve. Isten pedig számon kéri majd tőle mindazt a jót, amit nem cselekedett.“

Az imádság.

652. Kedveli-e Isten az imát?

„A szívből jövő ima mindenkor tetszik Istennek, mert Ő csakis az ember szándékát veszi tekintetbe. Bármily szép imát olvassz is a könyvből, semmi haszna sincsen annak, ha inkább a száddal olvasod, mint gondolatoddal. A szívedből jövő saját szavaiddal való imádkozás többet ér az olvasva imádkozásnál. A hitel, bensőséggel és őszinteséggel mondott ima mindenkor kellemes Istennek. Ne hidd azonban, hogy a hiu, gögös és önző ember imája megindíthatja, ha csak őszinte megbánással és igazi megalázódással nem párosul.“

653. Mi jellemzi általában az imát?

„Az imádkozás imádat kifejező cselekmény. Istent imádni annyi, mint Reá gondolni. Hozzá közeledni és Vele érintkezésbe lépni. Az imádkozással háromféléte végezhetünk: dicsőíthetünk, kérhetünk és köszönhetünk.“

654. Jobbá teszi-e az imádkozás az embert?

„Jobbá, mert aki bensőséggel és bizalommal imádkozik, az erősebb lesz a kísértésekkel szemben és Isten küld neki jó szellemeket, akik segíthetik. Az ilyen segítséget senkitől sem tagadja meg, ha őszintén kéri.“

Hogyan van az, hogy némely ember sokat imádkozik és mégis nagyon rossz tulajdonságai vannak? Például féltékeny, irigy, veszekedő, semmi jóakarát és elnézés sines benne, sőt néha nagyon bűnös is a sok imádkozása mellett.

„Nem az a lényeges, hogy sokat imádkozzatok. hanem, hogy jól imádkozzatok. Az olyan emberek azt hiszik, annál többet ér az imádkozás, minél hosszabbra nyulik; amellet pedig szemet hunynak hibáikra. Nekik foglalkozás és időtöltés az ima, nem pedig önmaguk tanulmányozása. Nem az orvosság a hatástalan, hanem annak a használata.“

655. Eredménnyel kérhetjük-e, hogy Isten bocsássa meg bűneinket?

„Isten megismeri a jót és a rosszat, az ima pedig nem rejtheti el a hibákat. Ha valaki bűnei bocsánatát kéri Istentől, csakis úgy kapja meg azt, ha azután jól viseli magát. A legjobb ima a jó cselekedet, mert a tett mindenkor többet ér a szónál.“

656. Használhatunk-e valakinek, ha imádkozunk érte?

„Az imádkozónak ilyenkor abban nyilvánul a jó cselekedete, hogy jót akar tenni. Imájával magához vonzza a jó szellemeket és azok egyesülnek a jó megvalósítására, amit ő szeretne tenni.“

Gondolatunk és akaratunk által oly bennünk rejlő cselkvőképességgel bírunk, mely messze tulterjed testi létünk határán. Mikor másokért imádkozunk, akkor ez az akarat működik bennünk. Ha erős és őszinte ez a cselkvő akaratunk, akkor képes jó szellemeket magához vonzani, hogy jó gondolatokat adjanak neki és hogy megerősítsék testét, lelkét, amennyire szüksége van reá. A szavak azonban itt sem használnak, csak az érzések.

657. Megmásíthatják-e vagy elterelhetik-e rólunk megpróbáltatásainkat azok az imák, melyeket magunkért mondtunk?

„Isten kezében vannak a megpróbáltatások és akadnak közöttük olyanok is, amelyeket végig el kell viselnetek. Isten pedig azt veszi számba, hogy milyen elszántsággal viselitek. Imáitok jó szellemeket vonzának hozzátok, akik bátoritanak és erősítenek benneteket és így nem érzitek annyira súlyosan az elviselendő bajokat. Mondtuk már, hogy imádkozni sohasem hiábavaló dolog, ha jól végzitek; mert erőt nyertek általa, ami már magában véve nagy eredmény. Azt szoktátok mondani: segits magadon, az Isten is megsegít. Isten nem változtathatja meg mindenki tetszése szerint a természet rendjét; mert ami kicsinyes nézetetek szerint és rövid életeteknek megfelelőleg nagy baj, az gyakran nagy jótétemény a mindenség általános rendjében. Hányszor történik meg ezenkívül, hogy az ember saját hibájából és a körültekintés hiánya miatt maga az okozója igen sok bajnak. Saját vétke bünteti meg az em-

bert. Helyén való kérésteket pedig sokkal többször meghallgatja Isten, mintsem gondoltátok. Azt hiszitek, hogy nem hallgatott meg Isten, mivel külön esodát nem tett érettetek, holott olyan természetes eszközök útján küld segítséget, hogy ti véletlennek, vagy a körülmények hatásának tulajdonítjátok. Gyakran pedig, sőt a leggyakrabban úgy segít rajtatok, hogy megadja nektek azt a gondolatot, mely által magatok szabadítsátok ki magatokat a bajból.“

658. Használunk-e azzal, ha imádkozunk a holtakért és a szenvedő szellemekért? Ha igen, mimódon nyújthat nekik könnyebbülést vagy mimódon rövidítheti meg szenvedésüket imádságunk? Van-e az imának hatalma Isten igazságszolgáltatása fölött?

„Isten terveit és szándékát az ima soha meg nem másíthatja, hanem könnyebbülést okoztok érdeklődés-tekkel annak a szellemnek, akiért imádkoztok. A szenvedő szellem ugyanis mindenkor könnyebbülést érez, ha mások részéről részvétellel találkozik szenvedései közepette. Imátok továbbá megbánásra ösztönzi a szellemet és vágyat ébreszt benne az iránt, hogy úgy cselekedjék, hogy boldoggá lehessen. Így megrövidülhetnek szenvedései, ha jóakaratóval ő maga is hozzájárul imátokhoz. Az imátok által ilyenképen felébredtett javulásra való törekvés jó szellemeket vonz az illető szellemhez, akik világosságot, vigaszt és reményt nyújtanak neki. Jézus imádkozott az eltévedett juhokért és ezzel megmutatta nektek, hogy büntetésre méltók voltátok, ha ti nem imádkoztatok azokért, akiknek legnagyobb szükségük van rá.“

659. Mit tartsunk azoknak a felfogásáról, akik elvetik a holtakért való imádkozást csak azért, mivel nem írja elő az evangélium?

„Krisztus azt mondta: szeressétek egymást. Ez a parancs annyit jelent, hogy minden módon igyekezzetek kell szeretetet tanusítani irántuk, noha a szeretet nyilvánításának legapróbb részleteit nem sorolja is fel. Amily igaz az, hogy Istennek, mint az igazságosság típusának, igazságszolgáltatását senki és semmi meg nem másíthatja, ép oly igaz az is, hogy szeretteitekért Hozzá

küldött fohászaitok bizonyítékai annak, hogy gondoltok rájuk és ez okvetlenül hozzájárul szenvedéseik megkönnyítéséhez és vigaszt hoz nekik. Mihelyt a szenvedő szellem csak a legkisebb megbánást is tanusítja, attól fogva, sőt esakis akkor segítségben részesül. Mindenkor tudtára adják, hogy foglalkozott vele egy iránta rokonszenvet érező lélek; és azt a jól eső gondolatát is meghagyják, hogy az illető közbenjárása használt neki. Ebből szükségképen az következik, hogy a megkönnyebbült szellem hálát és szeretetet érez az iránt, aki ilyenképen ragaszkodást és könyörületet tanusított iránta. Ezáltal pedig csak gyarapszik kettőjük között a szeretet, amelynek gyakorlására Krisztus intette az embereket. Így tehát mind a ketten a szeretet törvényének és a minden lényt egyesítő törvénynek engedelmeskedtek; vagyis annak az isteni törvénynek, melynek az egységhez, a szellem végecéljához kell vezetnie.“¹⁾

660. Fordulhatunk-e kérésünkkel a szellemekhez is?

„Mivel a szellemek Isten hírnökei és akaratának végrehajtói, hozzájuk is intézhetitek kérésteket. Erejük azonban fokozatuktól függ és a mindenek Urának van alávetve. Isten akarata nélkül pedig semmi sem történik, tehát a szellemekhez intézett kéréseknek is csupán akkor lehet eredménye, ha Isten jóváhagyja azok teljesítését.“

A többistenimádás.

661. Miért a legrégebb és a legelterjedtebb vallások egyike a többistenimádás, holott nem helyes?

„Azért, mert az egy Isten fogalma csak az emberiség gondolkozása fejlődésének lehetett az eredménye. Tudatlanságában az ember nem volt képes elgondolni, hogy lehet olyan lény, aki anyagtalan és akinek bár határozott alakja nincs, mégis hat az anyagra. Azért

¹⁾ Ezt a feleletet Monod M. szelleme adta, aki Párisban protestáns lelkész volt és 1856. április havában halt meg. Az előbbi, a 664. kérdésre adott felelet pedig Sz. Lajostól származik.

olyan tulajdonságokkal ruházta fel Istenét, amilyenekkel testi lények bírnak, szóval alakot és arcot adott neki. Ettől fogva pedig mindent, ami a közönséges emberi értelmet meghaladónak látszott, istenségek tekintett. Mindenről, amit nem értett, azt hitte, hogy valami természet fölött álló hatalomnak a munkája. Innen pedig már csak egy lépés kellett ahhoz, hogy annyi különböző hatalomban higgyen, ahányfélék a hatások. Minden időben voltak mégis oly világosabb értelmű emberek, akik lehetetlennek tartották, hogy egy legfőbb lény kormányzata nélkül ennyi különböző hatalom tarthassa fenn a világ rendjét; és az ilyenek felemelkedtek az egyetlen Isten fogalmáig.

662. Nem lehetséges-e az, hogy a minden időben felmerült és a legrégebb idők óta ismert spirituális jelenségek is hozzájárultak ahhoz, hogy a többistenségben hitték az emberek?

„Kétségtelenül hozzájárultak. Az emberek ugyanis mindent istennek szoktak nevezni, ami az ember fölött áll, tehát a szellemek is istenek voltak számukra. Ebből származott az is, hogy istenükké tették az olyan embert, aki tettei vagy tehetsége, avagy pedig oly rejtett (okkult) képességei által kivált közülük, melyeket a közönséges emberek nem értettek. Holta után még istentiszteletekkel is hódoltak az ilyenek.“ (603.)

A régiek nagyon kiterjedt értelemben használták az isten szót. Akkor nem a természet Urát értették alatta, mint mi most értjük. Közös tulajdonságot kifejező név volt náluk az isten szó, melyet mindenre ráruháztak, ami az emberi természet törvényeibe nem volt beleilleszthető. Mikor pedig a szellemi jelenségek útján megtudták, hogy vannak test nélkül való lények, akik természeti erőkként működnek: azokat épen úgy nevezték isteneknek, mint mi nevezzük ma szellemeknek. Csak a szavak különböznek egymástól. Az eltérés a most és az akkor között pedig az, hogy a régiek tudatlanságukban az érdekelt felek tervének megfelelő, igen jövedelmező templomokat és oltárokat építettek nekik; mi pedig egész egyszerűen ugyanolyan, többé-kevésbé tökéletes teremtményeknek tartjuk a szelleme-

ket, mint mi vagyunk, akik azonban már levetették földi hüvelyüket. Ha gondosan tanulmányozzuk a pogány istenségek különböző tulajdonságait, egészen könnyen ráismerhetünk bennük különböző fokon álló szellemeink tulajdonságaira, magasabb világokbeli fizikai állapotaikra, a perispritnek vagy ködtestnek minden sajátására és mindazokra a szerepekre, amelyeket a szellemek a földi körülményekben játszanak.

Mikor a kereszténység világosságot hozott a világnak, az sem rombolhatta le azt, ami a természetben rejlik; azt azonban megtette, hogy afelé terelte az emberek imádását, akit ez tulajdonképpen igazán megillet. A szellemekről való megemlékezés fenmaradt különböző nevek alatt a különböző népek szerint. A szellemi nyilatkozatokat is, melyek sohasem szűntek meg, sokféleképp használták és magyarázták a rejtélyek uralmának idején. A vallás csodás jelenségeknek tekintette, míg a hitetlenek szemfényvesztésnek tartották. Ma már a spiritizmus e tüneményeket a természet legnagyobb és legmagasztosabb jelenségei gyanánt tárja eléink. Ezt pedig fényes nappal folytatott legkomolyabb tanulmányoknak köszönhetjük.

Az áldozatok.

663. Az ember-áldozatok a legrégebb időkre vezethetők vissza. Mi vihette az embert arra, hogy elhiggye, hogy Istennek tetsző dolgot mivel ilyesfélékkel?

„Először is az, hogy fel sem foghatta, hogy Isten minden jónak a forrása. A legrégebb népeknél az anyag a szellem fölé kerekedett. Ezek állatias ösztönöknek voltak alávetve és általában azért voltak oly kegyetlenek, mivel még nem volt kifejlődve erkölcsi érzékük. Azok az emberek egészen természetesen hihették, hogy Istennek becsesebb lehet, ha lelkes lényt áldoznak neki, mint valami anyagi testet. Ez vitte őket arra, hogy eleinte állatokat öltek számára, később pedig embereket. Azután tovább mentek téves hitükben és azt gondolták, hogy annál nagyobb az áldozat értéke, minél fontosabb az áldozat. Jelenleg folytatott anyagi élete-

tekben ti is annál drágább ajándékot szoktatok vásárolni, minél többre becsülitek vagy minél jobban szeretik azt, akit meg akartok ajándékozni. Ugyanigy gondolkozhattak Istenre vonatkozólag a tudatlan emberek is.“

Igy tehát előbb áldoztak állatot az emberek, mint embert?

„Kétségtelenül.“

Eszerint az emberáldozatokat nem kegyetlenség érzéséből származtathatjuk?

„Nem, hanem abból a téves felfogásból, hogy így lehet kedveskedni Istennek. Emlékeztetek Ábrahámra. Idővel azonban visszaéltek ezzel az emberek és áldozatul az ellenségeiket ölték meg, sőt annyira mentek, hogy esakis ellenségeiket áldozták fel. Isten soha sem kívánt sem állatokból, sem emberekből álló áldozatot. Semmiesetre sem imádható akkép, hogy hasztalanul pusztítják tulajdon teremtményét.“

664. Tetszhetett-e néha Istennek, ha vallásos érzülettel telve embert áldoztak fel neki?

„Nem, soha. Isten azonban mindenkor a szándék után ítél. A tudatlan emberek azt hitték, hogy dicséretre méltó dolgot művelnek, ha megölik egyik embertársukat; tehát az ilyen esetben Isten nem veszi számba cselekedetüket, hanem csak a szándékukat. Amint fejlődtek az emberek, be kellett látniok tévedésüket és felhagyhattak az ilyen áldozásokkal, amire felvilágosodott szellemeknek még gondolniok sem volt szabad. Azért nevezem felvilágosodottaknak, mert akkor még az anyag fátyola borította a szellemeket. Szabad akaratuknál fogva azonban belepillanthattak eredetükbe és végükbe és sokan közülük homályosan érezték már, hogy milyen rosszat cselekesznek; de azért nem hagytak fel vele, mert szenvedélyeiket akarták kielégíteni.“

665. Mit tartsunk a szentnek nevezett háborúkról? Nem ugyanabból a forrásból eredő érzelem indította-e a vakbuzgókat a velük nem egy hiten lévőkk kiirtására, amely forrásból az emberek áldozása fakad?

„A gonosz szellemek ösztönözték őket; és amidőn háboruskodtak felebarátaikkal. Isten törvénye ellen

cselekedtek, mely azt mondja: szeressed felebarátodat, mint tenmagadat. Minden vallásfelekezet, vagy jobban mondva minden nép egy és ugyanazt az Istent imádja, bármiképp nevezik is Őt. Mire való tehát irtóháborút folytatniok egymás ellen csupán azért, hogy vallásos felfogásaik különböznek egymástól, vagy mivel az egyik még nem érte el a haladásnak azt a fokát, amelyen a világosságban élő nép hite áll? A nép menthető azért, ha nem hiszi annak a szavát, akit Isten szelleme éltetett és akit Ő küldött hozzánk; kivált mivel nem látta a küldöttet és nem volt szemtanuja tetteinek. Hogyan is akarjátok, hogy higgyen annak békét hirdető szavaiban, mikor karddal hozzátok azt nekik? Azokat előbb fel kell világosítani és igyekszünk is szeretettel megismertetni velök az ő tanait, nem pedig erőszakkal és vérontással. Közületek a legtöbben nem hiszik, hogy mi közlekedhetünk bizonyos halandóval. Hogyan kívánhatjátok tehát, hogy idegenek higgyenek szavaiteknek, holott tetteitek meghazudtolják az általatok hirdetett tant?“

666. Többet ért-e Isten előtt, ha a föld terméséből áldoztak neki, mint az állatok feláldozása?

„Mondtam már, hogy Isten csupán a szándékot mérlegeli és a tettek kevésbé jönnek számba. Valóban kellemesebb volt Istennek a föld termését látni áldozatképen, mint az áldozatok vérét. Örökké csak azt hangoztatjuk és ismételjük, amit már mondtunk, hogy a szívből jövő ima százszorta kedvesebb Isten előtt, mint bármely legdrágább ajándék. Ismétlem, hogy a szándék minden és a tett semmi.“

667. Nem lenne-e kedvesebb az emberek ajándéka Isten előtt, ha szükségben levők segítségére fordítanák? Nem lehetne-e p. o. azzal érdemet szerezni, hogy a levágot állatokat a szegényeknek adván, hasznossá tennék? Hiszen visszaélés volna az, ha céltalanul ölnék meg, vagy olyanok élveznék a hasznát, akiknek ugyanis megvan mindenük. Nem volna abban valami igazi vallásosság, ha Istentől kapott földi javaink első termékeit a szegényeknek adnók?

„Isten mindenkor megáldja azokat, akik jót cselekszenek. Legjobban úgy tisztelitek Őt, ha könnyebbséget szereztek a szegényeknek és a szomorodott szívűeknek. Nem mondom azért, hogy Isten nem veszi számba a tiszteletére rendezett szertartásokat, hanem itt is nagyon sok pénzt sokkal hasznosabb dolgokra fordíthatnátok. Isten mindenben az egyszerűséget szereti. A külsőségeket és nem a szívet számbavevő ember korlátolt szellem. Ítéljétek meg, hogy Isten a dolgok alakjához vagy lényegéhez ragaszkodhatik-e inkább?”